Полудневе сонце визолотило дно неглибокої затоки лісової річки, куди веселенько збігала прозора, мов ранкове повітря, вода стрімкого джерела. Лісовий люд, який живився лише трунком дерев і кущів, не обходився й без цілющої вологи, а як її не було, пив росу. Нею і вмивалися, од чого Грушівниці, Дубовички, Ліщинки та їхні численні співбрати завше були чистенькі і бадьорі, а серця їхні — ніжні й добрі. Ось і зараз, тільки-но побачили казкові хлопчики й дівчатка джерельце, — хутко до нього. Спочатку напилися холодної водиці, а тоді нумо гратись-веселитись (хоч і казкові, а все одно діти!).

— Ходімте до затоки,— запросив лісовий люд Найказковіший з усіх равликів равлик (далі ми будемо називати його просто — Найказковіший, а він на це, гадаємо, не образиться).— Покажу вам своїх водяних родичів. Бачите, скільки їх з піску стримить під водою?

— Камінці якісь, а не равлики,— засумнівалася Ліщинка.

— Хіба я казав, що то равлики?— засопів Найказковіший.— Перед вами перлівниці. Від нас, равликів, відрізняються тим, що ховають своє тіло не в закрутці, а між двома стулками, через те називаються — двостулкові молюски.

— Що вони там, у піску, роблять?— зацікавився лісовий люд.— І як у воді не задихнуться?

— Хе-хе!.. Вода їм — рідна стихія. З неї беруть і кисень, щоб дихати, і їжу.

— А вони рухаються?— обступив Найказковішого лісовий люд, який добре знав, що діється на суші.

Найказковіший занурив —у воду свої вусики-щупальця й, напевно, щось наказав по казкових радіохвилях одній з перлівниць. Та стала

розхитувати своє тіло, щоб вивільнитися з піску, а тоді розкрила стулки, висунула рожеву м'язисту ніжку. Напружила її і поволі посунула до берега.

— Може, щось хочете запитати в неї, то я перекладу вам її молюскову мову,— запропонував Найказковіший.

— Чи ж багато перлівниць у річках-озерах?— Дубовичок тут як тут.

— Було б іще більше, якби не забруднювали вод,— почули всі відповідь Перлівниці.— А ще нас виловлювали, щоб з блискучих стулок наробити ґудзиків!..

— Ось тут, Перлівнице, ти не зовсім права,— сказав Озивайко.— Хімія, якщо її правильно застосовувати, дуже помагає. Росте, приміром, у полі пшениця. Землі наші, знаєте, піщані, на них і трава невисока, кволенька. А люди підживлюють пшеницю мінеральними добривами, і, гляди, міцною, колосистою вона виростає. До речі, Перлівнице, тому, що з ваших мушель зараз не роблять ґудзиків, завдячуй також хімії. Бо ґудзики з пластмаси виявилися і кращими, і дешевшими!

— І все-таки від хімії багато живого гине,— наполягала Перлівниця.— Ти, Озивайку, і ви, лісовий люде, дружите з дітьми. Ось і розкажіть їм, а ті батькам своїм перекажуть, як нам важко, коли вони усе підряд кроплять отрутою, забуваючи, що з полів і лісів вода неодмінно потрапить до річок і озер.

Перлівниця, попрощавшись, посунула в глиб водойми.

— Гей, Перлівнице,— гукнула їй навздогін Ліщинка,— а чому ти від берега тікаєш? Тут же пісочок чистенький і водичка тепленька.

— Від ворогів ховаюся,— переклав молюскову мову Найказковіший.— Сірі ворони, зокрема, стали нас переслідувати.

— Хіба проб'ють дзьобом таку мушлю?— засумнівався лісовий люд.

— Вони інакше діють: беруть молюска в дзьоб, піднімаються високо й кидають його на каміння. Мушля, звичайно, не витримує...

— Сірі ворони — єдині ваші вороги?

— Аби ж то... У воді кожної миті на нас можуть напасти видра, хохуля, водяний пацюк...

Незчулися, як з неба каменем упав на Найказковішого чорний птах. Крук! Ухопив у дзьоб небораку й полетів з ним до лісу. Крук був старий, розбоєм займався рідко, а їв що доведеться. А ще той Крук був не простий, а також із казки. Тільки за провину тяжку був позбавлений чарівної сили і став таким, як і всі його чорнокрилі одноплемінники,— звичайнісіньким круком, якому і їсти треба, і холоди дошкуляють...

— А за що ж його з казки вигнали? — нетерпеливиться Ліщинці.

— Потім розповім, а зараз треба Найказковішого рятувати, — озвався Озивайко.

Чи живий равлик? Озивайко посилає навздогін Крукові чарівні радіохвилі, просить його відпустити Найказковішого, але той вперто мовчить, бо дуже зголоднів. Знає: випустить равлика, упаде той в лісовій хащі. Шукай тоді голку в сіні!

Що робити? Крук вже наближається до високої сосни, де змостив гніздо, там він хоче поласувати м'яким тілом молюска. А що він казковий, Крукові байдуже. Сам був таким!..

Інший би й руки опустив з розпачу. Тільки не Озивайко! Головне зараз — подумати, хто може прийти на поміч Найказковішому там, на вершині старої сосни.

— Озивайку, чи забув про моїх братиків? — пропищав зелененький Соснячок.— Дай лише їм команду — і вони, як сяде Крук на дерево, заберуть у нього здобич.

— І справді,— замислився Озивайко,— дерево велике, Соснячків на ньому чимало, там лісовий люд обслуговує кожну гілку. Подужають злодіяку!

Озивайко збирається на силі:

— Друзі мої Соснячки! Зараз на ваше дерево сяде Крук. У його дзьобі — з усіх равликів Найказковіший равлик, його життю загрожує небезпека. Тільки ви можете його порятувати. Гайда швиденько до крукового гнізда, і як тільки він сяде, хапайте його за крила, пазури, дзьоб, щоб не встиг розбійник розтерзати Найказковішого. І самі будьте обережні: Крук хоч і старий, та ще дужий!

До великої сосни примчали не лише тамтешні Соснячки, але й Дубовички, і Ялинники, і Вільшанки. Поховалися й стали чекати Крука. А той тут як тут. Сів посеред гнізда... Крукове тіло немовби спеленали тисячі невидимих ниток. Він хотів зручніше стати на гнізді, але не міг і поворухнутися. І лише тоді помітив, що його обліпили міріади .дрібненьких хлопчиків і дівчаток. А щоб Крук не пустив у хід дзьоб, Соснячки склеїли його живицею.

— Тільки поворухнешся,— пригрозили,— капнемо живиці в носа, ти й задихнешся!

Самі ж заходилися приводити до тями Найказковішого. Той від болю і переляку впав у стан анабіозу, тобто напівсну (так равлики перебувають несприятливі для них часи. Приміром, коли їжі не стає, або спека велика, чи зиму треба перебути).

Вільшанки принесли Найказковішому свіженької водиці, покропили його, та дарма.

— Невже загинув?— бідкалися казкові хлопчики і дівчатка.

Тоді Вільшанки злізли вниз і назбирали повні долоні роси з цілющих трав — звіробою, материнки й безсмертника. Все це злили в шапочки з жолудів — і хутко до равлика. Кропили його росою, махали над ним листочками, щоб вітерець приносив більше кисню. І Найказковіший прокинувся.

А тут Озивайко промовив до Крука слово чарівне, і той обм'як, перетворився в стару нікчемну курку.

— Втрете тобі, Круче, не буде порятунку,— суворо промовив.— А поки що киш звідси!

Крук злякано шугонув донизу й сховався в гущавині.

Найказковішого Озивайко поклав до кишені й хотів злазити з дерева, аж тут Ліщинка знову спитала:

— Так за що Крука з казки вигнали?

— То давня історія. Колись казкові круки у вирій літали. Холодні зими перебували на острові, який омивало тепле море. А ще на тому острові росли різні дерева. Круки живилися їхніми смачними плодами. А води на тому острові не було. Її приносили крукам у дзьобах казкові папуги. Ці птахи хоч і галасливі, та дуже гостинні. Вони навіть гнізда крукам віддавали, а самі ховалися від сонячних променів та тропічних злив під широким пальмовим листям.

Тієї зими, коли сталася ця історія, на острові було навдивовижу жарко. Квіти в'яли, плоди сохли — хоч помирай з голоду, а тут ще й

пити хочеться! Круки місця собі не знаходили, обнишпорили всі кутки, а води немає. Посилають папуг по воду — ті не летять, бо знають, що в таку спеку не дістануться до річки, а загинуть. Ось тут Крук, якого ви знаєте, підстрибнув до ватажка папуг і так його дзьобнув у голову, що той, хоч і казковий, одразу ж дух випустив. Після цього лиходія Крука вигнали з казки. А ще папуги зробили так, щоб круки забули до їхнього чарівного острова дорогу...

Ліщинки, Дубовички, Соснячки, інший лісовий люд, які завше співчували слабим і знедоленим, з осудом подивилися в той бік, де в кущах приходив до тями лихий Крук.